

Scrisori de la
SVETLANA PALEOLOGU MATTA

Viganello, 25 nov. 2012

Dragul meu Prieten George,

Azi mi s-a întâmplat un lucru ciudat. Încercînd să fac puțină ordine în textele tale - „poezia orfică” etc., dau de niște texte în franceză, bine scrise! Îmi zic: „De cine sunt?” (În așa hal a naufragiat memoria mea! De speriat...). Și deodată văd numele lui Maurice Clavel („Deux siècles chez Lucifer”). Atunci mi s-a părut că mă aflu într-o zonă cunoscută. Nu am putut vedea că textele erau ale mele! Pe atunci (acum vreo 10 ani în urmă?) scriam la computer. Și mai ales dau de un text dramatic din *Caietele* lui Nietzsche. Nietzsche a intrat în infern pentru „le retourner”, a-l transfigura în „source lumineuse”. Dar eșuează. Și iată pagina bulversantă, unde, contrar operii sale, el mărturisește:

„Le vide toujours, le vide, rien que le vide: terreur d'avoir découvert la fausseté de tout... Le vide, plus de pensée, les fortes passions tournent autours des sujets sans valeur; être le spectateur de ces absurdes mouvements pour et contre... Catastrophe. Peut-être la valeur dans toute chose consiste-t-elle à être fausse? Peut-être devrait-on croire en dieu, non parce qu'il est, mais parce qu'il est faux? Peut-être le désespoir est-il la conséquence d'une foi dans la divinité de la vérité? Peut-être la mensonge, l'introduction artificielle d'un sens, seraient-ils une valeur, un sens, une fin?”

E un text tragic care devine „néant du néant”. E legat de iluminarea „écrasante” a copilăriei sale. „Vu Dieu dans sa Gloire”. Un Dumnezeu despre care ar fi spus mai târziu: „Ce păcat că el nu există! El m-ar fi înțeles!”

Tu cunoști poate acest text, dar nu m-am putut abține să ți-l spun sau reamintesc.

... Și cînd mă gîndesc că Heidegger a redus opera postumă *Volonté de puissance* la o „variation dans le vide” (cotat de Jean Baufret, pe care-l apreciam mult)! E de presupus că Heidegger a înțeles prea puțin demăsura tragică a lui Nietzsche...

Deci despre ce lucruri mari am scris. Dar nu are cine să le înțeleagă. Din America, Gabriel Stănescu care edita *Origini* (ziarul), mi se adresa: „Salvați cultura română!”. Eu nu o puteam face, dar i-am trimis un text cu ce mă interesa. El desigur nu le-a înțeles. Și așa, am avut de-a face cu „ciurucuri”, o mare tristețe! Pînă ai apărut Tu, George. Și m-ai salvat pe mine! Prin tine am înțeles că

acele două mariaje ale mele s-au datorat „neștiinței” mele. Nu știam că în majoritatea cazurilor cei doi conjuinți merg pe drumuri paralele care niciodată nu se unesc. (Credeam că e chiar „bine”, fiecare cu autonomia sa). În ce falsitate am trăit! Mă aflu în *ignoranță*! Vai, nu-mi vine a crede. De abia acum „văd”. Și eram atît de iubită de studenți! Căci săracii, ei știau și mai puțin. Și apoi, *a ști* nu e totul, să poți și comunica asta... Asta am cam învățat încetul cu încetul... La început nu știam cum se fac lecțiile. Căci abia terminasem Doctoratul și Examenul de stat, mi-au și găsit niște licee și m-au chemat (La Ftau, în munți. Cu zăpadă enormă, la început). Asta tu ai putea povesti cu mare farmec! Dar eu nu mă pot întoarce la niște amintiri: sunt palide.

Nu știi care proverb (rus ori românesc): „Cînd ai dinți, nu ai ce mînca, și cînd ai ce mînca nu ai dinți”... Noroc că totuși, există și un noroc, cu „agencements” neprevăzute...

*

Deci iată cu memoria mea „semi-naufragiată” cum mă uimesc réellement. E colossal acel *Tratat de uimire* (ce-l știi de la tine). Se întunecă repede. Ce rău îmi pare. Eu rămîn cu atașamente solare. Acest Noiembrie a fost un dar, cu soarele lui! Au deviat poate sezoanele?

De necrezut că trăim pe o asemenea planetă cu infinite mistere. E o poezie și a planetei dar cu aspecte monstruoase (nu le voi iubi niciodată): Sunt și filme... dar tare trase de păr. Tot Natura, cum spune Lucrețiu „Caro”.

Te îmbrățișez cu mult drag, „Sogni d'oro”! A ta Svet.

Viganello, 12 Martie 2013

George, carissimo!

Azi de dimineață am recitat din PE PAGINI DE ETER: așa de frumos! *Orficul cînt*

abis și cer
magic transmută
în nou mister.

Și colossalul al tău Transposibil:
Verbul meu, scrisul,
înaripare

poartă-n deschisul
minților rare

gonind pe-ntinsul
mării de-azur
spre neatinsul
Dincolo pur.

Ador acest catren ultim! (poate cel mai mult din ce ai scris). Extrem de frumos, mereu și mereu o luminoasă purificare. Ce lucruri frumoase am scris noi doi, tu fiind corifeul, eu urmîndu-te cît puteam. Și ți-am scris și Introducerea; Orfeu! Mare onoare și bucurie pentru mine!

Cît de bun, de generos, de îngăduitor ai fost mereu cu

fără a pomeni de surse).

Și Natura preia conflictul actorilor: „Suflați, voi, vijelii... Urlați! Și întunecați, voi, ploilor în cascade! Potopiți clopotnițele noastre...”. Or, rul absolut la Richard III „hidos, diform, pervers”, Iago, Lady Macbeth. Dar acolo unde divinul a dezertat, spui tu, Shakespeare îi ia locul și *iartă*. Asta spune și noul Papă, Francisc din Argentina, acum la Roma: „Legea divină, întărită, împacă totul”.

Și tu conchizi cu acest mare *adevăr*: „Creăm cu visurile noastre o icoană himerică pe care o suprapunem pe chipul ființei iubite” (ne jucăm singuri această farsă. Și în Faust II, *Elena* Greciei se mărită cu un Faust medieval: *femeia* legendară era importantă la Goethe, dădea o mai mare substanță iubitelor lui – Charlotte von Stein...).

Închei cu cîntul din *Furtuna*:

În fundul mării doarme tatăl tău
Din oasele lui mărgearul naște
Din ochii săi mărgăritare

...Și nimfele oceanului

Îi sună glasu-n orice ceas:

Ding, dong, ding, dong...

Cu *scrisul tău* am vrut să mă bucur participativ cu tine, împărtaşindu-mi această mare prietenie! Te îmbrățișez cerîndu-mi scuze pentru hieroglifele mele... Ce bogății în doi, cîte îmi dai, George! *Nivel scilpitor* (așa cum iubesc!).

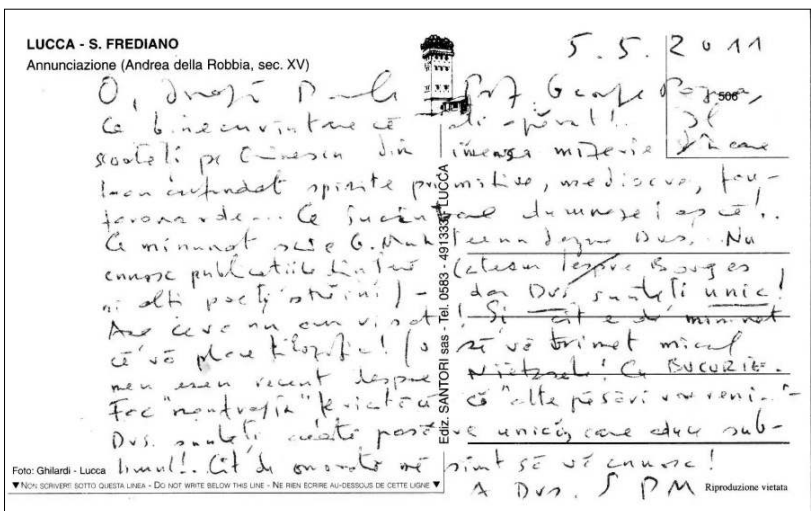
PS. Îți mulțumesc și pentru: „*La file de Minos et de Pasiphaë*”. Citatul din Phèdre o mare vrajă. Toată viața ne-o schimbă! Revine *altceva* (dispare și ideea morții și te afli într-un timp indecis, ceva-ți scapă – asta e de bine!). Cît de mult ne dă creierul nostru, cu structura lui foarte complexă, uluitoare!

PS. Eu nu sunt „analistă”... Nici nu mă mai atrage; ce-mi vine spontan din structură și sens, e perfect. Mai departe *dăunează* (pentru mine) *opera*. Îmi place *misterul* ei! Explicîndu-l e *diminuat*. Am depășit faza analizelor (cînd predam la liceu etc.). Eu rămîn la intuițiile mele, *vii puțin instabile* (ce emoții!).

PS. Pe o ilustrată reprezentînd muntele Santo Antão din *Cabo verde*.

Uite, muntele cel imens, e al tău și te cațeri pe el, atingînd și norii, iar eu am jos drumulețul îngust între ierburi... Și ce puternic peisaj! Așa ceva nu găsești în Elveția. E o vigoare și forță în tufe și copaci viguroși, și iarba foarte înaltă în plan! Fiecare cu un drum al său, de ziua Palmelor.

Pa, a ta Svet

mine! Citesc alte lucruri. A sosit la mine „Dacia literară”: f. frumos scrie Emanuela Ilie: *Drumul spre sud*. Și A.D. Rachieru cu Creangă al lui dens și cu razele pulverizate în tot textul! F. bine și el criticul! („dezinvolt, spumant” spune receptarea).

...Și (așa cum scrii în *Trei fețe ale sublimului*, vorbind de Shakespeare) *răul* ca originea tragicului. Experiență radicală și cauze *indescifrabile*! Asta gîndire, da!... Ce mari profunzimi vin de la tine, George! Puterea poeziei nu are margini, îl citezi tu pe Shakespeare (*Cei doi tineri de la Verona*). Meditația lui Hamlet: deschide *infinitul*, scrii tu! (Eu asta nu am perceput, citind de mult, în traduceri, și mai ales fiind „acasă” cu Racine și Corneille, care nu au acest *infini*). Mi-i revelezi *tu!* a fi Hamlet, „prințul sublimității poetice” cu spiritul și fantomele tatălui ucis; „Universul său moral e transmutat în poezie”, spui tu! Ce minuni citesc la tine, George! Și la *Regele Lear*: o tragi-comedie a încurcăturilor „cel înțelept e bufonul, și smintitul e rege!”. Căci „Shakespeare a fost marele bufon martor al straniului destin uman”... Iată că citez frazele tale, așa cum mi le repet cu o mare rezonanță și asimilez cîte ceva din această „chintesență de pulbere”!... (a folosit-o și Cioran,